

Araguaia

amb el Bisbe Casaldàliga

Rivadeneyra, 6 - 10è
08002 BARCELONA
Tel. 93 317 61 77
Fax 93 412 53 84

correu electrònic: araguaia@pangea.org
<http://www.araguaia.pangea.org>

CARTA N. 71 - JUNY 2012

TROBADA 2012

Enguany, la trobada de l'Associació Araguaia es va celebrar el dia 25 de març després d'uns dies de campanya sobre el tema Bon Viure, Bon Conviure. En aquesta circular us fem arribar les diferents xerrades i textos que ens van ajudar a reflexionar.

Missatge d'en Pere Casaldàliga per a la Trobada Sumak Kawsay

Déu vos guard, gent de la Trobada, gent solidària. Una trobada més, ja són moltes i al cap d'avall, tota la nostra vida hauria de ser trobada, encontre, trobar-nos amb nosaltres mateixos, trobar-nos amb Déu, trobar-nos amb el proïsme, trobar-nos amb la natura.

Aquest any el tema de l'Agenda Llatinoamericana, el tema de la trobada és molt estimulant enmig d'un món trasbalsat per aquesta crisi fenomenal, que afecta tan especialment a Europa, a la sàvia, a la poderosa, a la històrica Europa. Sentia unes veus noves, molt antigues, però que no les respectava, no les considerava, unes veus plenes de saviesa, plenes d'experiència, plenes de simplicitat, plenes d'esperança. El Sumak Kawsay, bon viure, bon conviure, la Trobada, el bon conviure, la convivència és el desafiament més gran que té la persona humana al món, com persones, com famílies, com ciutats, com països, com continents, com món: la convivència.

La trobada que feu, que fem avui, és una celebració de la trobada que ens ha de acompanyar durant tot l'any, tota la nostra vida, malgrat la força del capitalisme egoista, dels programes dels bancs, de l'exclusió programada cada cop més indignant, hi pot haver, hi ha d'haver una convivència humana, pacífica, alegre. Hem de ser llevat d'esperança. Jo repeteixo que ens ho poden prendre tot, menys la fidel esperança.

Ara la joventut, sobre tot, ens ha donat un missatge d'indignació, indignem-nos però al mateix temps cultivem, conreem l'esperança, una indignació no amarga, una indignació militant, lluitadora, constructora, una indignació que s'ha de traduir en gestos diaris, en encontres diaris, en programes diaris. Cada dia ha de ser una nova trobada. Jo us agraeixo de tot cor la vostra solidaritat -gent amiga, gent de casa- la comprensió, la companyia que ens feu fa tants anys i us demano que escampeu aquest sentiment, aquesta passió de trobada, d'encontre, de convivència arreu del món.

Us vull dir al grup Araguaia i els altres grups de solidaritat, de fe i de justícia, d'ecologia: si el món oficialment parlant va malament, hi ha molt món paral·lel, molta humanitat que camina, que lluita, que espera. No volem ser un món paral·lel, però haurem de ser, i amb molta freqüència, alternativa a aquest món. No haurem de ser església paral·lela, però haurem de ser, de tant en tant, església que actua paral·lelament per fer sentir de prop, per aproximar-se als crits de les necessitats i de les esperances del món.

Jo, un bastó, la Paraula de Déu, la vostra companyia i compartint amb tots vosaltres un gran sentiment de compassió de la humanitat que pateix, d'indignació profètica, de convivència amb l'Eucaristia prolongada, diària. Com més som, més podrem donar, com més donem, més rebrem.

Drets Humans - Poble de Déu - Tercer Món - Ecologia - Ecumenisme

Amèrica - Carisma - Esperança - Pobres - Negres - Indis - Terra - Fidelitat - Regne - Pasqua

A tots vosaltres, sobre tot aquells que no han pogut participar de la Trobada, potser fins i tot per raons de malaltia o altres problemes, una forta abraçada des de l'Araguaia.

La canoa aquesta, que és símbol de la Prelatura, una Prelatura formada per pobles indígenes, per camperols, per nordestins,... diferents tipus de pobles però tots dins de la mateixa canoa, símbol de la Prelatura però, potser, símbol també de tota la humanitat. Tots anem en el mateix vaixell, tots tenim el mateix mar, tots tenim la mateixa esperança. Una forta abraçada i la pau subversiva i dolça de l'Evangelí. Gràcies.

Pere Casaldàliga

SUMAK KAWSAY : BON VIURE, BON CONVIURE

En Xavier Albó va compartir amb nosaltres uns dies, durant els que vam experimentar a través de la seva persona, del seu gest, del seu tenir cura, l'essència del Sumak Kawsay – Suma Qamaña en Aimara. Aquí publiquem la presentació que va fer al CIMI (Consell Indigenista Missioner) de Brasil el més d'octubre passat, per complementar l'aportació que va fer a la Trobada. Al seu costat vam aproximar-nos al món indígena i a la realitat socio política de Bolívia. Esmenta en varies ocasions les paraules de Choquehuanca, a qui va fer referència en diverses ocasions durant la Trobada i que mantenim en castellà.

“VIURE BE” COM A CATALITZADOR DE MOLTES INQUIETUTS

Partim de l'enfocament sorgit a Bolívia i Equador en els anys 2000, incorporat fins i tot a les seves noves Constitucions de 2009 i 2008, i objecte de diverses publicacions i seminaris aquí i en altres parts del món.

PISTES DEL “VIURE BE”: LES PRIMERES VERSIONS AIMARES

- *¿Com es diu desenvolupament i progrés en Aimara?*

- *Aquest concepte no existeix. Preferim parlar de **suma qamaña** (Simón Yampara i David Choquehuanca, entre d'altres, 2005).*

Qamaña: “viure, habitar, descansar”.

Però també “aixoplugar-se” i “cuidar als altres”. Insinua també la convivència amb els altres, amb la natura, amb la Mare Terra la Pacha Mama, encara que sense explicitar-ho tant.

Qamiri: “el que qama”, es a dir, “el que té en abundància per poder compartir i celebrar amb els altres”. Ara s'aplica també a “ric, burgés”. Però no és el seu sentit original.

El contrari de “ric” en d'altres llengües és “pobre”, però en aimara el contrari de *qamiri* segueix sent *waxcha* “orfe, abandonat”.

És a dir, la clau és la manca de seguretat i de l'escalf de la convivència en la seva vida, més que la carència de bens materials.

Suma: “bonic, formós, agradable, bo, amable” com també, “preciós, excel·lent, acabat, perfecte”. Té també, per tant, un sentit de plenitud que no se li dona en castellà.

Suma jaqi: “bona gent, bondadosa, generosa, que te bona voluntat cap a l'altre”.

Suma qamaña: “conviure be entre tots”, inclús amb la Mare Terra.

LES ULTERIORS “IDEES FORÇA” O “CONSTRUCCIONS IDEOLÒGIQUES” A BOLÍVIA.

Un document distribuït pel Ministeri de Planificació del Desenvolupament de Bolívia en un Seminari Internacional sobre el Viure Be (La Paz, 3-5 de novembre 2009), proposa la següent glossa d'aquest concepte:

El Vivir Bien implica el acceso y disfrute de los bienes materiales en armonía con la naturaleza y las personas. Es la dimensión humana de la realización afectiva y espiritual. Las personas no viven aisladas sino en familia y en un entorno social y de la naturaleza. No se puede Vivir Bien si los demás viven mal o si se daña la naturaleza. David Choquehuanca, canceller des de 2006 i un dels principals elaboradors i divulgadors del concepte dins i fora de Bolívia, afegeix comentaris com els següents, contrastant el “viure be” [tots] i el “viure millor” pregonat pel model prevalent de desenvolupament, que en la pràctica segueix significant, segons ell: “uns molt millor que els altres”. En ells destaquem en **negreta** algunes idees centrals:

Han empezado a hablar del desarrollo sostenible... desarrollo armónico, desarrollo con identidad, pero siguen hablando del desarrollo, de vivir mejor en vez del Vivir Bien...

*El desarrollo desvaloriza nuestra filosofía de vida... Para nosotros no existe un estado anterior o posterior, de sub-desarrollo y desarrollo, como condición para lograr una vida deseable, como ocurre en el mundo occidental. Al contrario, estamos trabajando para crear las condiciones materiales y espirituales para construir y mantener el Vivir Bien, que se define también como **vida armónica en permanente construcción.***

Como el Vivir Bien va mucho más allá de la sola satisfacción de necesidades y el solo acceso a servicios y bienes, más allá del mismo bienestar basado en la acumulación de bienes, el Vivir Bien no puede ser equiparado con el desarrollo... tal y como es concebido en el mundo occidental.

Haciendo creer que seamos ‘los más pobres entre los pobres’, absolutamente todos los programas de desarrollo implementados desde los Estados, las ONGs, la iglesia, nos orientan a buscar un vivir mejor, insinuando que la superación de la ‘pobreza’ indígena significa el acceso a los ‘beneficios de la modernidad’ y el desarrollo a través de la ‘integración al mercado’...

***Vivir Bien es contrario al desarrollo capitalista...** para el que lo más importante es la plata, la obtención de la ganancia... Y va más allá del socialismo... para el que lo más importante es el*

*hombre... En el Vivir Bien, lo más importante no es el hombre ni la plata, **lo más importante es la vida.***

Entra aquí una concepció còsmica de la vida: *Vivir Bien es vivir en comunidad, en hermandad, y especialmente en complementariedad... Significa compartir, complementarnos y no competir, **vivir en armonía entre las personas y con la naturaleza, producir nuestras necesidades sin arruinar el entorno. Es la base para salvar a la humanidad y el planeta de los peligros que la acosa una minoría individualista y sumamente egoísta que amenaza la Vida en el planeta... Hay que recuperar la salud de la Madre Tierra.***

En el context i la cosmovisió aimara, andina i de la majoria dels pobles indígenes queda clar que no es tracta tan sols de “recursos naturals” o de “bens materials” sinó també dels bens i relacions **espirituals**. La Naturalesa no és un simple magatzem de mercaderies. Amb ella s'estableixen també relacions de reciprocitat que impliquen intercanvis permanents i rituals molt carregats d'afecte i tendresa, veient-la i sentint-la com a Pacha Mama, Mare Terra, Senyora de l'Espai i del Temps, igual que la multitud de personificacions sagrades dels turons, rius, roques, etc. i/o dels essers sagrats que allí habiten, als que en altres cultures podrien anomenar “amos de les muntanyes, dels rius”, etc.

En l'esquema més fredament racionalista i “modernista” del passat, es classificava despectivament tots aquests conceptes relegant-les a religions primitives “animistes”. Però ara amb els nous avenços científics, torna a prendre força una visió molt més unitària de l'univers, tot ell ple d'energia i vida amb uns quants components comuns als que ara anomenem energia, partícules, ones... que ens fa ser més semblants i agermana a tot i tots, subjectes fins i tot de drets i obligacions mútues.

Segueix Choquehuanca:

*Desde nuestros padres y abuelos siempre respetamos la tierra, el agua, el aire y el fuego. Por eso somos pueblos que sentimos y respetamos nuestra papa, nuestra yuca y nuestro maíz, nuestros cerros, nuestros días y noches, con todas sus estrellas. Desde tiempos inmemoriales acostumbramos hablar con nuestras aguas y respetarlas, con nuestro sol y nuestra luna, con los vientos, los puntos cardinales y todos los animales y plantas de nuestras tierras... Siempre hemos considerado a **la naturaleza algo tan importante como nosotros mismos.***

En un altre document posterior anomenat “*El vivir bien como respuesta a la crisis global*” (2010), distribuït també per la Cancelleria amb motiu de la Cimera Climàtica de Tiquipaya, a

Cochabamba, s'associa més detalladament aquests conceptes amb la present crisi climàtica i energètica, donant tot luxe de detalls i pronostica una relativament propera reducció dràstica dels hidrocarburs, que segueixen sent la font bàsica d'energia per la seva gran versatilitat. Per això conclou que és indispensable modificar en tot l'univers els ritmes i volums de consum sumptuaris. Citant una dita zapoteca, conclou: «**No és més ric qui més té sinó qui menys necessita**» (p.156) i proposa que, per salvar i sanar el planeta malalt, és indispensable que reprenguem uns estils de vida més modestos, inspirats en el model comunitari.

David Choquehuanca diu a això "bajar la palanca" i planteja un lema semblant al zapotec: "**menos será más**" i ho explica de la següent manera:

*Vivir Bien significa devolver al planeta su fertilidad, hoy en manos de empresas estériles, reforestar el mundo, vivir una **vida sencilla y apegada a la tierra** en comunidades o granjas pequeñas, familiares, que son las que han conservado los árboles y la variedad armónica de especies... Con la erradicación de los monocultivos y [de] la producción de agrocombustibles, podemos reincorporar la agricultura a las comunidades, a la Madre Naturaleza...*

Más que desgastar la tierra, depredar la naturaleza y dentro de 30 o 50 años acabar con el gas, el hierro, el estaño, el litio y todos los otros recursos naturales no renovables necesarios para vivir mejor, el Vivir Bien garantiza la vida para nuestros hijos y los hijos de nuestros hijos, salvando al planeta a partir de nuestra piedra,

nuestra quinua, papa y yuca, nuestros frijoles, habas y choclos, nuestra mara, oca, coco y coca...

*Vivir Bien significa una **vida comunal y soberana en armonía con la naturaleza**, donde podemos trabajar juntos por la sociedad y con nuestras familias, compartiendo, cantando, bailando... **apagar la tele e internet y conectarnos a la comunidad... tener cuatro horas más al día con la familia, los amigos y en nuestra comunidad.***

ALGUNES INTERPRETACIONES CENTRALS:

Es combinen utopies, expressades amb certa clau ètnica, fins i tot rousseuniana amb elements inspiradors de la cosmovisió aimara.

El més reiteratiu és que aquest "viure be" (tots) es contraposa al "viure millor"(només alguns) del model dominant de desenvolupament., i és més que una reconstrucció etnogràfica del que està passant actualment a les comunitats, encara que s'inspiri en elements de la seva cosmovisió. En les alternatives proposades apareixen molts elements plantejats també per altres, en termes de convivència humana i amb la naturalesa de la que en som part.

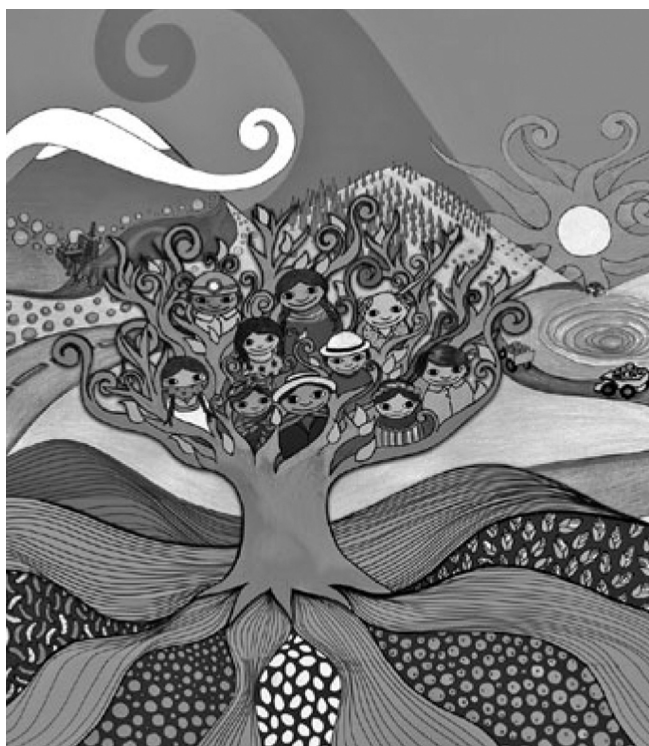
La utopia central és necessitar molt menys per ser molt més: l'antítesi del desenvolupament capitalista.

I MES ENLLÀ

Plantejaments com aquets ja han transcendit més enllà de Bolívia, per convergir amb els d'altres parts, el "Viure Be" apareix ja en les CPE de Bolívia (2009) i Equador (2008). En aquesta última hi ha una innovació jurídica: **Drets de la Natura** (per a escàndol d'uns i esperança d'altres).

El 2010, poc abans de la Cimera Climàtica de Cancún, Bolívia va convocar la Cimera Mundial dels Pobles sobre el canvi climàtic, en que el "Viure Be" va ser central i on es va proposar un pas més: Una declaració de Nacions Unides sobre **Drets de la Mare Terra**. Aquest enfocament més proper a la "vida còsmica" (per major escàndol d'uns i esperança d'altres) fou recolzat i argumentat entre altres per Frei Betto i Leonardo Boff aquí presents.

Xavier Albó, Octubre de 2011

CIVILIZACIONES

Publiquem el conte que en Gustavo Duch ens va explicar com a part de la seva ponència durant la trobada.

La jornada se inicia con el sobresalto de una alarma. No se mira el cielo sino la agenda y la televisión. Las gallinas ponen huevos sin cesar y los niños y niñas se acuestan de madrugada al agotarse la batería del ordenador.

El petróleo cría los vegetales bajo plásticos que les previene de la inSolación. Sus producciones dan de comer primero a los coches y aviones; después a las personas. No hay animales Soleándose en el campo, sólo friéndose en naves industriales.

La energía se compra en barriles. Y es motivo de guerras y muchas dependencias que se ignoran y disfrazan para adormilar las conciencias

Como el petróleo, en el campo predomina el negro del humo y el gris de los polígonos. Las tecnologías, engreídas, creen poder prescindir del Sol.

Los cuerpos se calientan con prendas térmicas mientras las almas agonizan heladas de frío. Las caricias y abrazos se anuncian en los periódicos.

De sólo mirar hacia delante, y nunca hacía arriba ni hacia abajo, la vida camina muy rápido precipitándose al vacío.

Una civilización que abandona al Sol es una civilización inSolente.

La jornada se iniciaba plácidamente con la salida del Sol. Para las gentes del campo; para las gallinas, conejos y vacas; y para las niñas y niños, que entonces salían a jugar. Y finalizaba cuando el astro desordenado y tímido decidía retirarse, a veces antes, a veces después.

El Sol era el alimento básico –junto con la tierra abonada– de los vegetales, que a su vez daban de comer a las personas. Y a las mulas y a los caballos que ayudaban en las tareas agrícolas.

El Sol evaporaba el agua que después sería lluvia; y deshacía glaciares que serían riego. La energía nutritiva y motora era gratis, común e infinita.

Como el Sol, en el campo predominaba el amarillo del trigo o el maíz, con diferentes matices según la estación o el clima, matices que algunas personas sabían interpretar. Los rayos de Sol calentaban los cuerpos y las almas humanas; y cuando se necesitaba una sobredosis, los abrazos ejercían la misma función

Quizás porque el Sol es redondo, quizás porque da vueltas sin parar, la vida giraba sobre sí misma y siempre volvía a empezar, sorprendiendo en su monotonía.

Una civilización Sol-tenible y Sol-idaria, de personas de sangre caliente y corazón solar.

Gustavo Duch

COSINT VOLUNTATS: PROPOSTES SENZILLES PER MILLORAR LA CONVIVÈNCIA

Us presentem la ponència de la Mercè Solé. És un extracte, però disposem de l'experiència sencera per si voleu conèixer-la en detall.

Acabeu de veure un video de Festa Major. La Festa Major de Viladecans "L'experiència del Mamut".

Un video més o menys divertit, però al darrere del qual hi ha tot un projecte amb voluntat de millorar la convivència. No des de l'arrodoniment de la feina acabada i satisfactòria, sinó des de la inquietud compartida amb vosaltres..

Jo vinc d'un llarg camí en el camp associatiu.. I ara em sorprenç a mi mateixa dedicant bona part del meu temps i esforços a la Festa Major, i més en els temps d'una crisi brutal, on s'obren horitzons diversos de lluita. Per què això?

...perquè cada cop em sembla més important la cohesió social. Un terme que s'utilitza cada cop més potser per descriure el buit que progressivament ha anat deixant l'individualisme en què vivim i la manca de participació real en la nostra vida col·lectiva, o sigui política... Al costat d'això i precisament per la impotència viscuda, hi ha qui explota d'una forma poc o molt políticament correcta, el tema de la immigració. A les darreres municipals va quedar clar que convertir els immigrants en caps de turc donava rèdits electorals. Jo crec que això anirà en augment, com hi va tot allò que alimenta les baixes passions de la gent, alguns programes de televisió, etc.. D'altra banda, les noves xarxes socials d'internet faciliten una àgil comunicació, àgil i extensa, però sovint molt superficial.., Viladecans és una ciutat del Baix Llobregat, que l'any 1950 tenia 4000 habitants i avui en té 64000...

..El procés real d'inserció dels nous immigrants (sovint en situació irregular, en feines molt precàries i inestables, en una situació de mobilitat notable entre municipis, amb un desconeixement de la llengua i dels costums, i en habitatges poc adequats en situació d'amuntegament) no contribueixen a un bon contacte amb la població autòctona ni a un coneixement mutu.

Però la immigració estrangera conviu també amb un altre fenomen: la instal·lació a Viladecans d'una població procedent de Barcelona i de l'àrea metropolitana en recerca d'habitatges a un preu més assequible que els de la seva anterior

ciutat de residència. El notable creixement urbànic de Viladecans propicia la creació de barris nous i la reorganització dels espais públics, mentre van desapareixent els que eren signes d'identitat dels ciutadans més antics de la vila.

La Festa Major com a element d'identitat i de cohesió social

Un dels indicadors que resulten significatius per mesurar aquesta cohesió social és sens dubte la Festa Major.. Així doncs, constatem:

- La necessitat d'una festa capaç d'aglutinar en determinats actes tots els veïns i veïnes en la seva pluralitat d'edats, interessos, cultures i procedències.
- La necessitat de trobar un element singular, propi de Viladecans, que la diferenciï de la Festa pròpia d'altres localitats: un signe identitari. (El Mamut)
- La necessitat de fer participar els ciutadans i les entitats en la preparació i gestió de la Festa Major.

Comencem a treballar

Davant d'aquesta realitat, algunes entitats d'un caire ben divers: culturals, veïnals, infans, gent gran, auto ajuda... es van posar d'acord per millorar la Festa.

Va sortir la idea del Mamut. Al juny del 2008, es va fer pública una troballa arqueològicament important i significativa a Viladecans, a la riera de Sant Llorenç: les restes d'un animal prehistòric, semblant a un mamut. Pot ser una bèstia simpàtica per a les criatures i té l'avantatge que no representa cap grup específic de Viladecans. Aquestes característiques afavoreixen que el Mamut adopti també moltes cares que reflecteixin el tarannà de les entitats que hi ha al darrere i dels valors que es volen representar: poden haver-hi mamuts solidaris, multiculturals, culturals, feministes; mamuts esportistes, mamuts amb discapacitat, mamuts reivindicatius, mamuts pacifistes...

Valoració de tot plegat o sigui, aterrant a la realitat:

Hem aconseguit moltes coses i molt interessants i viscut també moltes dificultats: Tenir un mamut de fibra de vidre . Mostrar que es pot fer molt amb poc pressupost, si tots ens hi impliquem. Fer que la gent es conegui i es creïn amistats i complicitats, que siguin més feliços. Incrementar el sentit de complementarietat. Tothom hi pot aportar alguna cosa. Treballar juntes entitats i gent molt diferents i que de vegades es viuen mútuament com a antagòniques. Integrar-hi força la gent amb discapacitat. Promoure la cultura popular. Promoure el català com a llengua vehicular

Unes quantes propostes en relació al Bon Viure – Bon Conviure.

Potser és per justificar-me i potser és massa pretensions, però jo des de la crisi veig que cal treballar algunes actituds que resulten bàsiques i indispensables i potser són la base que pot donar peu a una lluita compartida. Penso, a més, que són propostes al nostre abast. Jo no crec gaire en els lideratges. Bé, sí i no. Però hi ha gent que està esperant que surti un líder o un messià que ens condueixi a bon port. Jo crec que el tal messià no sortirà si no hi ha un treball previ, de base, amb molta gent. I que si surt caldrà que algú li hagi preparat els camins perquè trobi ressò. Crec molt en el fet de posar llavors. Ja creixeran.

1 Crear espais de relació, de coneixement mutu i d'escolta. Són espais de què probablement tots els que avui som aquí gaudim, però que no són freqüents en el món en què vivim. Poden ser espais nous, podem convertir els espais en què ens movem en espais de qualitat, on la gent se senti valorada, escoltada i interpel·lada. Es tracta de transmetre una manera de fer.

2 Donar protagonisme a les persones immigrants (“apoderament”). Convé recordar la fraternitat, recordar que tots, totes, som ciutadans amb els mateixos deures i hauríem de procurar que amb els mateixos drets. Massa sovint la nostra relació amb el món de la immigració, si és que en tenim, és una relació professionalitzada, que mai no és d'igualtat. L'Església, per exemple, és un lloc on no hi ha distincions administratives ni papers, i on tots som fills de Déu. És un bon espai per fer visible que poden fer

molts serveis amb competència. En qualsevol cas, l'única forma de deixar de veure els immigrants com a tals és conèixer-los pel seu nom i establir-hi una relació personalitzada.

3 Posar l'accent en allò que ens uneix i no en allò que ens separa. Conèixer personalment els nostres veïns, promoure aquelles iniciatives que ajuden a treballar conjuntament persones i grups que professen valors polítics, religiosos, socials, diferents és una bona cosa. En lloc de remarcar contínuament la diferència, crec que fariem bé de remarcar allò que tenim en comú i buscar elements aglutinadors. La situació política, els mitjans de comunicació: tot apunta al contrari, a la fragmentació, a la confrontació, a l'escarni mutu. Ens hem d'esforçar a defensar allò que creiem sense menysvalorar ningú i a creure que tenim un ampli patrimoni humà, comú, que ens pertany a tots.

4 Promoure la participació i el bé comú. L'atur i les retallades socials retallen també l'autoestima i la valoració de les persones. I això en un context en què la participació activa a través d'entitats i d'institucions va de baixa. Participar democràticament és una manera d'escoltar-nos, de sentir-nos protagonistes, d'exercir responsabilitats, de crear propostes, de sortir del propi jo, d'exercir la fraternitat, de tenir-nos en compte mútuament. Podem fer-ho a través d'entitats (veïnals, escolars, festives, culturals), de partits polítics, de sindicats, d'Església. Allà on puguem. Aquesta participació inclou un procés educatiu, exercitar la paciència, acompanyar les persones, fer de pals de paller, ser constants. De manera informal, però essent-hi. Fer que la gent se senti valorada, just en un moment de general impotència i baixada de l'autoestima. *La participació és el requisit imprescindible perquè la democràcia ho sigui de veritat. Incompatible amb la mandra. Imprimeix caràcter. Canvia la percepció de la realitat, perquè el punt de vista s'eixampla. Crea consciència col·lectiva. Esmola el sentit crític. Ajuda a conviure. És accessible a tothom, sigui qui sigui i vingui d'on vingui. Requereix esforç, ganes d'aprofundir, reflexió, capacitat d'escolta, respecte per als altres. Provoca idees, propostes, opinions. Pot crear conflicte, però també capacitat de negociació i creativitat per buscar sortides. Obre horitzons. Estimula. Porta a assumir petites o grans responsabilitats. Comporta prendre decisions i actuar. Comparteix riscos. Necessita transparència i espais adequats.*

5 Promoure la festa col·lectiva. Vivim en una societat encara amb molts recursos, tant econòmics com personals. Ens queixem, i efectivament hi ha gent que pateix molt, però contínuem essent uns privilegiats. D'altra banda, intueixo que no sempre el més ric és qui riu més i qui és més capaç de mirar-se la vida en positiu. La forma de relacionar-nos i de fer festa sovint es basa més en el consum que en la participació; més en una actitud passiva que en el desenvolupament de la imaginació; en el gaudi individual que en la creativitat col·lectiva. Hem de rescatar un sentit de festa basat més en la iniciativa i la capacitat d'engrescar-se de la gent que en els grans "fastos". És una bona forma d'integrar els nouvinguts, de cohesionar-nos, d'aprendre a participar. No ens deixem portar per aquesta mena de sentit depressiu general. La festa és una dimensió humana important, que ens fa estar bé amb nosaltres i amb els altres, i que pot alleujar aquesta sensació de patiment sense ser alienadora.

6 Promoure la lluita. Sumar esforços, elaborar propostes, encara que siguin modestes, obrir camins. Els grans lideratges no sorgiran si no hi ha molt de treball de base que és imprescindible: evitar desnonaments, racionalitzar retallades, recordar que els més pobres no han de pagar una crisi que no han promogut ells. Lluitar és anar contracorrent. És significar-se, és tenir present la necessitat dels altres, és arriscar-se a la crítica i a la desqualificació. Només cal recordar que vivim en una societat que promou determinats valors a l'escola, però que quan intentes que aquests valors siguin aplicats fora reps el qualificatiu de "bonista". I lluitar també vol dir aprendre a fer-ho amb els altres.

7 Treballar per regenerar la política. Des de dins dels partits o des de fora. És fàcil i barat criticar els polítics, però el sistema no canviarà –ben al contrari– si no hi ha un compromís seriós per part de tothom, dins o fora del sistema. La desafecció sola només s'obrirà pas al feixisme. El benestar de les persones més vulnerables, dels pobres, depèn de la política: de com es distribueix la riquesa, de les condicions de treball, de la salut, de l'educació. Avui veiem com els mercats exigeixen la retallada de tot això, però no hi ha unes polítiques sòlides que ho contrarestin. Els cristians estem acostumats a vetllar per l'assistència als pobres, però no podem oblidar que la pobresa té arrels polítiques. I en aquest sentit per als cristians és especialment significativa la participació.

8 Ens hem acostumat a delegar en els altres la política. Com que no ens agrada, no ens hi posem. Però, adoptem la forma política que adoptem, cal regenerar la vida col·lectiva: amb honestat, creativitat, solidaritat. Això només millorarà si fem l'esforç de ser-hi amb esperit crític. Hi ha moltes maneres de fer política: des dels partits convencionals, però també des d'altres organitzacions, dins i fora del sistema. La política està desprestigiada, però no sempre aquest desprestigi prové d'una visió lúcida i propera. Hi ha molta gent que treballa políticament i ho fa bé. Això també forma part de la realitat. Veure-ho només negativament obeeix als interessos dels grups polítics i econòmics a qui interessa sentir-se menys controlats.

9 Aprofitar tots els mitjans de comunicació que ens siguin accessibles (revistes locals, diaris, blogs, etc.) per transmetre confiança, esperança, fraternitat... i la necessitat d'un canvi de valors a favor de la persona, de la natura, de la solidaritat, i no de l'economia d'uns quants. Cal crear opinió, en(raonar), argumentar, debatre; si convé despullar-nos d'algunes coses, mullar-nos.

10 Atendre les persones, però anar a les causes dels problemes. És important fer totes dues coses simultàniament. L'atenció a les persones sens dubte fa que se sentin acollides i millora potser només momentàniament la seva situació. Però també dóna solidesa a les reivindicacions més profundes, de transformació social que puguem fer, que no es poden realitzar sense un compromís clar amb la gent. De fet, és el que moltes vegades es retreu als partits. Perquè la reivindicació ha d'estar ben fonamentada i arrelada a la societat. Sovint tenim al davant realitats doloroses, o invisibles, o efectes perversos d'algunes mesures. És important aprendre a formular això en forma de proposta viable i aprendre a canalitzar a través de les institucions la reclamació pertinent.

11 Passar de la cultura de la queixa a la de la proposta.

En fi, treballar per la cohesió social és posar les bases perquè altres iniciatives potser d'entrada menys atractives funcionin.

Mercè Solé

NOMENAMENT DEL NOU BISBE A SAO FELIX DO ARAGUAIA

El passat 13 de Maig la Prelatura de São Félix va estar de festa, Don Adriano va ser nomenat nou bisbe, l'Associació Araguaia ens sumem a la celebració i desitgem a Dom Adriano un llarg caminar enmig del nou poble i li manifestem el nostre acompanyament i suport. L'amic Antonio Canuto ens ha fet arribar aquesta crònica de la jornada.

Estimades amigues i amics.

Diuenge passat vaig estar a São Félix do Araguaia pel nomenament de Dom Adriano Ciocca, que era bisbe de la Floresta, Pernambuco, com a bisbe de la Prelazia de São Félix.

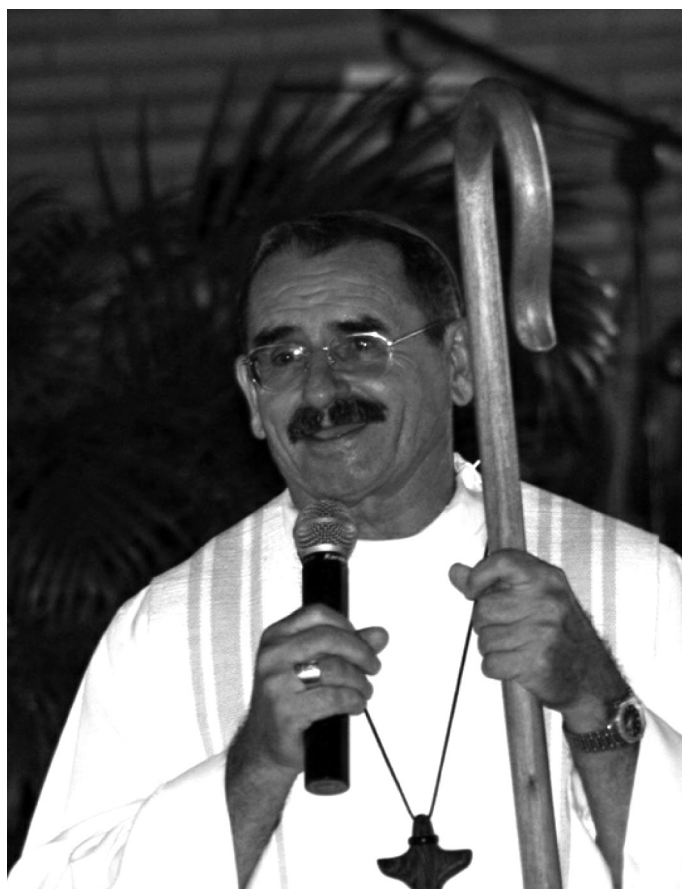
Les comunitats de la Prelazia es van mobilitzar i van enviar grups de persones a la celebració. Un nombre molt expressiu d'indis Xavante van participar-hi i una índia Xavante va ser qui va llegir la segona lectura de la missa, també hi van haver indis Karajá. De la Diòcesi de la Floresta van venir un bon grup de persones. El CIMI i la CPT del Mato Grosso i vàries entitats de l'estat, també estaven allà.

Cridava l'atenció que tots els bisbes del Mato Grosso estiguessin presents, també els bisbes de Tocantins, no podia faltar Dom Eugenio Rixen, bisbe de Goiás que fou administrador apostòlic de la Prelazia els darrers set mesos i Dom Leonardo Steiner, secretari de la CNBB i anterior bisbe de São Félix. Dom Tomas Balduino i Dom Genival, bisbe de Palmarés, de la regió Nordest II, d'on ve Dom Adriano. Entre tots van estar 18 bisbes.

En Pere va participar plàcid, assegut enmig del poble.

Un avió de la FAB tenia previst portar des de Brasília, en Gilberto Carvalho, Secretari General de Presidència de la República, però una convocatòria d'emergència de la Presidenta Dilma ho va impedir; hi van viatjar el nou presi-

dent de la FUNAI, Paulo Maldos, (ex-assessor del CIMI i responsable d'articulació amb els moviments socials de la Secretaria General de la Presidència) i Dom Leonardo.

La impressió que ha causat el nou bisbe és molt bona. És molt senzill i sembla molt obert. Viu al Nord-est des de la seva arribada d'Itàlia, ara fa 33 anys. I des del 1999 és bisbe de la Floresta, on era molt estimat. Ara deixa la regió de secà per anar a la vora de l'Araguaia... Un dels moments més bells de la celebració va ser la unió de les aigües del riu São Francisco, portades del Nord-est, amb les de l'Araguaia.

En el seu discurs Dom Adriano va dir que vol estar atent al que l'Esperit vol, doncs és ell el que actua. Pretén no pertorbar l'acció de l'Esperit.

També va dir que en Pere és un mirall on

emmirallar-se per desenvolupar el seu treball entre els més pobres. Té la intenció de treballar colze a colze amb tots els que busquen construir una societat millor, independentment de la seva religió. Va demanar al poble que l'ajudin a caminar en aquesta nova realitat i que el corregeixin quant s'equivoqui. Al final de la celebració va demanar als Xavante i als altres pobles indígenes que l'ajudin a "aprendre" a viure en harmonia amb la natura.

Sento que la Prelazia viu un clima molt positiu i confiat en el nou bisbe.

Abraçades a tots.

Antonio Canuto

PREMI PERE CASALDÀLIGA PER A L'ARCADI OLIVERES

El passat diumenge dia 26 de maig es va entregar el premi de solidaritat del Festival CLAM de Navarcles. El premi, que porta el nom d'en Pere Casaldàliga ha estat atorgat enguany a l'Arcadi Oliveres. Des de l'Associació Araguaia ens sentim especialment feliços amb el premi. Felicitats, Arcadi.

JORNADES DE FORMACIÓ DELS COMITÉS OSCAR ROMERO.

Del 27 d'abril al 1 de maig, va tenir lloc a Zaragoza les XII Jornades de Formació dels Comitès Oscar Romero.

El tema va ser: " **Civilización y Religión. Dinamismos de caos y esperanzas**". De la ma de José Maria Vigil i de Jaume Botey, vam anar aprofundint en aquests paradigmes, alhora que compartirem espais de reflexió, de comunicació i de festa. També va ser-hi present el bisbe Pere amb les seves paraules esperançadores, en la subversió de l'Evangeli.

Vam anar teixint xarxes per caminar cap a la nova utopia, la nostra Associació com a membres del Sicsal també hi vam participar, compartirem gent dels Comitès de tota Espanya i també d'Italia.

Vam cloure les jornades compartint "la taula de la vida".

La mesa de la Vida compartimos

*Quando vengáis, no os olvidéis la vida,
mantenida caliente entre los brazos.
No seáis espectadores. A retazos.
No la desparraméis por la avenida.*

*Traedla tal cual es, vida vivida:
doblegada de viento y de zarpazos
arañada; tiesa también con lazos
de paz, de amor, de júbilo prendida.*

*Venid sin maquillar. Portad la duda,
el desencanto, el grito de protesta.
Vestíos de todo aquello que hoy se lleva.*

*Pero llegue vuestra alma bien desnuda
con hambre de banquete, ansía de fiesta,
de par en par abierta a vida nueva*